

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/6699

SAYI : B.02.0.007.00/313
KONU : Yazılı Soru Önergesi

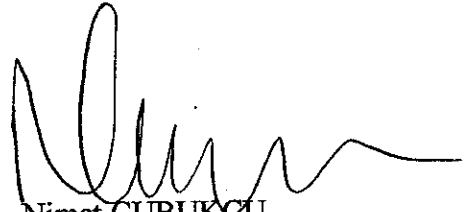
26.12.2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

- İLGİ:** a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 12.02.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6699-11359/24003 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 17.02.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-124-3/626 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazıyla Bakanlığımıza gönderilen, Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/6699 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/6699 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadına karşı şiddet, en yaygın ve sık olarak rastlanan kadının insan hakları ihlallerindendir. Yakın zamanlara kadar, kadına karşı şiddet konusuna uluslararası insan hakları mücadelesi gündeminde fazlaca bir yer verilmemiştir. Bu durum Türkiye'ye de yansımıştır. Türkiye'de kadının aile içindeki hakları ve statüsü konusunda bilgi eksikliği ve özellikle de aile içi şiddete ilişkin sistematik veri eksikliği vardır.

Kadına karşı şiddet, özellikle de aile içi şiddetin, kadın erkek ilişkilerinde eşitliğin sağlanması ve özel ve kamusal alanlar arasındaki uçurumun kapatılması için çözümlenmesi gereken temel konulardandır. Özel alandaki hak ihlalleri, özellikle de çeşitli tür ve biçimleriyle şiddet, kadınların kamusal alana çıkması önündeki en büyük engellerden biridir.

Kadına karşı şiddetin sona erdirilebilmesi için, 22. dönemde TBMM çatısı altında Töre ve Namus Cinayetleri ile Çocuklara Şiddeti Araştırma Komisyonu kurulmuş, komisyon çeşitli uzman görüşlerini dinlemekle birlikte saha çalışmaları da gerçekleştirmiş ve sorunun çözümü için neler yapılabileceğine yönelik bir raporu Meclis başkanlığı'na sunulmuştur. Ardından, 2006 yılında Başbakanlık tarafından Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler konulu bir genelge yayınlanmıştır. Genelge ile çeşitli birimlere işbirliği çerçevesinde farklı görevler verilmiş, özellikle emniyet mensupları, sağlık çalışanları ve eğitimcileri ile mülki idare amirlerinin toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik bir bakış açısı kazanabilmelerinin önemine dikkat çekilmiştir.

İlgili genelgenin varlığı her ne kadar kadına karşı şiddetle mücadele alanında olumlu bir adım olsa da son günlerde kadına karşı şiddet ile ilgili vakalarda yaşanan artış, genelgenin halen amacına ulaşmadığının bir göstergesidir. Örneğin Van Belediyesi Aile Danışma Merkezi tarafından 553 kişiyle yapılan bir araştırmada kadınların yüzde 41'inin şiddete maruz kaldığı ortaya çıkmıştır.

Yine yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda, ekonomik krizin kadına karşı şiddeti artıran bir unsur olduğunu da göz önüne aldığımızda, gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda, önümüzdeki günlerde kadına karşı şiddet vakalarında artışların devam etmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu çerçevede;

SORU 1:

Son günlerde kamuoyunda da sıklıkla yankı bulan kadına karşı şiddet vakalarında yaşanan artışın sebebi nedir? Bahsedilen artışların sebebinin araştırılması için herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmadı ise, kadına karşı şiddetin artış sebeplerini araştırmak üzere özel bir çalışma grubu oluşturulması düşünülmekte midir?

CEVAP 1 :

Türkiye'de ilk defa kadınların yaşadığı aile içi şiddetin büyüklüğü, içeriği neden ve sonuçları ile risk faktörlerinin anlaşılması amacıyla ülke çapında yürütülen ve resmi istatistik niteliğine sahip verilerin üretildiği "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2008" kısa bir süre önce sonuçlanmıştır. Araştırmanın sonuçları 11 Şubat tarihinde yapılan bir toplantıyla kamuoyuna duyurulmuştur. Araştırma, aile içi şiddet

konusuyla ilgili olarak yaşanan duygular, deneyimler ve davranışlara ilişkin derinlemesine ve daha detaylı bilgi veren niteliksel araştırma ile Türkiye geneli ve 12 Bölgeye ilişkin istatistiksel sonuçların elde edildiği niceliksel araştırma olarak iki bölümde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya göre;

- Kadınların yüzde 39'u fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (tokatlanma, itilme, yumrukla vurulma, boğazının sıkılması, bir yerinin yakılması, silah, bıçak gibi aletlerle tehdit edilme ya da bunların kullanılması).
- Kadınların yüzde 15'i cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (zorla cinsel ilişkiye girilmesi, istemediği halde korktuğu için cinsel ilişkiye girmesi, cinsel olarak aşağılayıcı ya da küçük düşürücü eylemlere zorlanma).
- Fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalan evlenmiş her 4 kadından biri yaşadığı şiddet sonucunda yaralanmıştır.
- Her 10 kadından biri gebeliği sırasında fiziksel şiddete maruz kalmıştır.
- Şiddet yaşayan kadınların yüzde 49'u görüşme yapılmadan önce bu şiddeti kimseye paylaşmamıştır.
- Kadınlar sağlık kuruluşlarından, polisten ve diğer destek hizmetlerinden nadiren yardım istemektedirler.

Türkiye'de kadına yönelik şiddetin artış veya azalışının tespit edilebilmesi "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2008" boyutunda yapılacak bir araştırma ile karşılaştırılması sonucunda mümkün olacaktır.

SORU 2:

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan kadına karşı şiddeti önlemeye yönelik tedbirlerin hangi aşamada olduğunun düzenli aralıklarla denetlenmesi için herhangi bir denetim birimi görevlendirilmiş midir? İlgili denetim birimi halen oluşturulmadı ise, bu birimin konunun uzmanı kişilerin deneyimlerin yararlanılabilecek şekilde oluşturulması mümkün müdür?

CEVAP 2 :

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan "7. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde bir Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi kurulmalıdır." tedbiri gereğince; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" oluşturulmuştur. Komite toplantıları kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve akademisyenlerin katılımı ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı başkanlığında gerçekleştirilmektedir.

Toplantılarda; sorumlu kuruluşlar ve ilgili kuruluşların kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik olarak hassasiyet ve duyarlılık içerisinde başlattıkları ve yürütmekte oldukları çalışmalar ile söz konusu Genelge'nin uygulanmasında yaşanan sorunlar paylaşılmakta ve sorunun çözümüne ilişkin öneriler sunulmaktadır.

Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda koordinatör kurum olarak belirlenen Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ayrıca, Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri üçer aylık periyotlar halinde izlemektedir. Başbakanlığa sunulan Dönemsel Raporlar Genel Müdürlüğün web adresinde de yayınlanmaktadır. Bugüne dek 10 dönem raporu hazırlanmıştır.

SORU 3:

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan ve çeşitli kamu personelinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik eğitimden geçirilmesi içeren tedbirler hangi aşamadadır? Bugüne dek kaç emniyet ve jandarma görevlisi, sağlık personeli, adalet bakanlığı personeli ve mülki idare amiri gerekli eğitimi almıştır?

CEVAP 3 :

Bilindiği üzere 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin ilgili tedbirleri çerçevesinde, 2006 yılında İçişleri Bakanlığı ile; 2008 yılında ise Sağlık Bakanlığı ile eğitim protokolleri imzalanarak emniyet teşkilatı personeli ve sağlık personeline yönelik eğitimler başlatılmıştır.

İçişleri Bakanlığı ile Devlet Bakanlığı tarafından imzalanan "*Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü*" ile yaklaşık 40.400 Emniyet Teşkilatı personeline eğitim verilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede, iki aşamalı olarak planlanan Eğitim Programı kapsamında, öncelikle yaklaşık 270 eğiticinin eğitimi tamamlanmış ardından da eğiticiler aracılığıyla polis merkezlerinde çalışan 40.000 personele eğitim verilmesi sağlanmış; böylece Proje planlandığı şekilde tamamlanmıştır. İlerleyen süre içerisinde ihtiyaç duyuldukça, Proje kapsamında yetiştirilen eğiticiler tarafından eğitimler düzenlenmeye devam edilecektir.

Sağlık Bakanlığı ile Devlet Bakanlığı tarafından, 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanan "*Kadına Yönelik Aile, İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü*" ile de sahada çalışan 75.000 sağlık personeline ulaşılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda ilk olarak 428 eğiticilerin eğitimi programı Haziran-Kasım 2008 döneminde tamamlanmış, Ocak 2009 itibarıyla de saha eğitimlerine başlanmıştır.

Bahse konu eğitim programlarıyla, söz konusu personele "kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği, ilgili kanunlar ve uygulanması konularında farkındalık kazandırmak ve konuya dair duyarlılığı artırmak amaçlanmıştır.

Benzer bir çalışma ise Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun birlikte yürüttüğü 4. Ülke Programı çerçevesinde; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik ve finansal desteği ile yürütülecek "*Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi*" altında Diyanet İşleri Başkanlığı personeline yönelik olarak gerçekleştirilecektir. Eğitimlerle Ankara Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu görevlileri olmak üzere Ankara ilindeki bütün din görevlilerine ulaşılması hedeflenmektedir. Halihazırda eğitimlerde kullanılacak materyallerin hazırlık çalışmaları tamamlanmış olup, önümüzdeki dönemde eğitimlere başlanması hedeflenmektedir.

Son olarak, Adalet Bakanlığına bağlı olarak görev yapan yargı mensuplarına yönelik benzer bir projenin gerçekleştirilmesinin yararlı olacağı düşüncesi ile girişimde bulunulmuştur. İlerleyen dönemde bir eğitim protokolü imzalanarak, yargı mensuplarına yönelik eğitimler gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu eğitim protokolleri kapsamında gerçekleştirilen eğitimlerin yanı sıra Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Mart 2007-Kasım 2008 döneminde yürütülmüş olan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi"nin birinci bileşeni olan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi" kapsamında 2006/17 sayılı Genelge'nin ilgili tedbirleri gereğince, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığın ve duyarlılığın artırılması amacıyla, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programları" düzenlenmiştir. Eğitim programlarında öncelikle kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerden yaklaşık 100 kişinin katıldığı "Eğiticiler Eğitimi"

programı gerçekleştirilmiştir. Sonraki aşamada ise politika oluşturulması aşamasında katkı sağlayacak olan kamu kurumlarında görevli politika uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirilmesini ve bu konuda farkındalıklarının artırılmasını amaçlayan "Uzmanlara Yönelik Eğitimler" kapsamında, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapmakta olan yaklaşık 120 kişiye eğitim verilmiştir. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticilerine, belediye başkanları, belediye başkan yardımcılarına ve diğer yerel yönetim temsilcilerine yönelik olarak Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Seminerleri düzenlenmiştir. Eğitim programlarının bir diğer aşaması olan "Politika Uygulayıcıları Eğitimleri" kapsamında Ankara, Gaziantep, Antalya, Samsun ve Bursa'da kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, sendikalar ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşan 451 kişiye eğitim verilmiş, eğitim programları sonucunda toplam 783 kişiye ulaşılmıştır.

Ayrıca, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce hazırlanmış olan Stratejik Plan doğrultusunda 2009-2010 yıllarında Genel Müdürlük tarafından ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşan yaklaşık 1500 kişiye yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri gerçekleştirilecektir. 2009 yılı içerisinde gerçekleştirilecek olan eğitimlerden yaklaşık 800 kamu kurum-kuruluş temsilcisi yararlandırılacaktır. Bu kapsamda ilk eğitim Mart 2009'da, Ankara'da gerçekleştirilecektir. Söz konusu eğitimler aynı zamanda 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin ilgili tedbirlerinin hayata geçirilmesine de katkıda bulunacaktır.

SORU 4:

İlgili eğitimlerin sunulması kadar önemli bir aşama da bu eğitimlerin kişilerce içselleştirilip içselleştirilmediğinin analizidir. İlgili eğitimlerin içselleştirilip içselleştirilmediğinin analizinde hangi teknikler kullanılmaktadır? Eğitimlerin sonuçlarına yönelik raporların kamuoyu ile paylaşılması mümkün müdür?

CEVAP 4 :

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında verilen eğitimler ilgili tüm taraflara ve ülke geneline yaygınlaştırılarak halen sürdürülmektedir. 2009 ve 2010 yıllarında da sürdürülmesi planlanan söz konusundaki eğitimler, kadının toplumda statüsüne ilişkin yerleşik ön kabullerin veya geleneksel anlayışın tersine çevrilmesi amacıyla bilinç ve farkındalığın artırılması hedefini taşımaktadır. Ancak, bilindiği üzere toplumda zihniyet dönümünü sağlayacak bu hedefe ulaşılması kısa vadeli bir süreç değildir. Bu çerçevede, Genel Müdürlük bu süreçte bir taraftan bahse konu eğitimleri sürdürmekte, diğer taraftan gerek 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında oluşturulan Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi ile; gerekse Genelge'nin uygulanmasında koordinatör kurum olma görevi nedeniyle Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri içeren ve üçer aylık periyotlar halinde derlenen raporlar aracılığıyla gelişmeleri izlemektedir. Emniyet teşkilatı personeli ile sağlık personeline yönelik eğitim programlarının ölçme ve değerlendirilmesi, imzalanan protokoller gereği Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Yapılan değerlendirme toplantılarında, eğitimlerin bahse konu personel tarafından içselleştirildiği gözlenmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı